

**Základní škola Lanškroun, Dobrovského 630**  
**okres Ústí nad Orlicí**

---

# **MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ**

## **PROGRAM**

**2024 – 2025**



**ZŠ Dobrovského**

**V Lanškrouně dne 1. září 2024**

**Zpracovala: Mgr. Naděžda Semerádová**

**Podpis:**

## **Anotace – minimální preventivní program školy**

**Škola: Základní škola Lanškroun, Dobrovského 630, okres Ústí nad Orlicí**

Školní rok: 2024/2025

Ředitel školy: Mgr. Pavel Resler (+420 465 323 818), učitelství Fy

Zástupce ředitele: Mgr. Naděžda Semerádová (+420 465 323 818), učitelství Čj, Aj

Školní psycholog: Mgr. Karolína Dobšíčková ([psy.dobsickova@gmail.com](mailto:psy.dobsickova@gmail.com), +420 735

054 865)

Školní metodik prevence pro 1. stupeň: Mgr. Martina Látrová (+420 465 321 099), učitelství

1. st.

Školní metodik prevence pro 2. stupeň: Mgr. Naděžda Semerádová, učitelství Čj, Aj (+420

465 323 818)

Výchovný poradce pro 1. stupeň: Mgr. Eva Suldovská (+420 465 321 099), učitelství 1. st.

Výchovný poradce pro 2. stupeň: Mgr. Daniela Krátká (+420 465 321 099), učitelství Př, Ch

Okresní metodik prevence: PhDr. Petra Novotná (PPP Ústí nad Orlicí)

Počet pedagogických pracovníků: 39 (z toho 4 vychovatelky, 5 pedagogických asistentů, 1

školní asistent, 1 školní psycholog)

Počet žáků na 1. stupni: 201

Počet žáků na 2. stupni: 150

Počet dětí a žáků zapojených do zájmových kroužků: přibližně 90

## 1. Úvod

Minimální preventivní program (dále jen MPP) je konkrétní dokument školy zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a prevenci rizikového chování. MPP je nedílnou součástí školního vzdělávacího programu, který vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu, popř. je přílohou dosud platných osnov a učebních plánů. MPP vychází ze školní strategie primární prevence, jejímž hlavním cílem je vytvoření a udržení optimálního sociálního klimatu ve škole. Hlavním koordinátorem přípravy, realizace programu a jeho vyhodnocení je školní metodik prevence, Mgr. Naděžda Semerádová. Na jeho tvorbě a realizaci se podílí celý pedagogický sbor. Jednotliví učitelé začleňují dle osnov preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů a stěžejní úlohu při naplňování MPP mají třídní učitelé. Hlavní odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci programu má ředitel školy Mgr. Pavel Resler. Na základě výsledku evaluace je MPP aktualizován a přizpůsoben přítomnému stavu a naléhavým potřebám.

## 2. Charakteristika školy

- Základní škola Lanškroun, Dobrovského 630 má devět ročníků a člení se na první a druhý stupeň. Na prvním stupni (1. – 5. ročník) je deset tříd a na druhém stupni (6. - 9. ročník) osm tříd. Třídy se zpravidla naplňují do počtu dvaceti pěti dětí.
- Vyučujeme třem cizím jazykům – anglickému (od 1. třídy), německému a ruskému (oba od 8. třídy). Pro žáky od šesté třídy nabízíme volitelné předměty (technická výchova a konverzace v anglickém jazyce).
- Škola organizuje kurz bruslení (6. ročník), lyžařský (7. ročník) a cyklistický kurz (8. ročník), dále pak plavecký kurz pro všechny prvostupňové žáky. Dále realizuje odpolední kroužky a pořádá školní výlety, exkurze, besedy, projektové dny a akce související s výchovně vzdělávací činností školy.
- Součástí školy je školní družina, jídelna, rekondiční bazén se saunou, moderní polytechnické centrum, sportovní hřiště, běžecký ovál, školní arboretum, přírodní učebna (altán), zahrada s vyvýšenými záhony, herními prvky a rozsáhlou zelení. U školy bylo vybudováno bezpečné parkoviště, díky kterému již do areálu nezajíždějí žádná vozidla (s výjimkou zásobování školní jídelny).
- Žáci se podílejí na tvorbě prostředí, na jeho výzdobě, udržování pořádku. Dostávají prostor k realizaci svých vlastních nápadů při výzdobě školy, třídy. Jsou vedeni k pravidelnému úklidu

okolí školy. Starají se o pozemky školy, využívají sportovního hřiště a vlastními silami vybudovaného běžeckého oválu.

- Na škole působí **školní psycholožka** Mgr. Karolína Dobšíčková. Podporuje vytváření zdravého klimatu ve školách prostřednictvím poskytování odborné psychologické péče a podpory žákům, rodičům i pedagogům. Pracuje s třídními kolektivy, poskytuje metodickou podporu pedagogům i individuální konzultace žákům a rodičům. Svou činností přispívá k prevenci rizikového chování, případně poskytuje intervence v náročných a krizových situacích žákům, rodičům i pedagogům. Svými aktivitami se snaží celkově podporovat wellbeing žáků i pedagogů.
- Členové **školního poradenského pracoviště** (dále ŠPP - vedení školy, školní psycholog, metodici prevence a výchovní poradci) se setkávají na svých pravidelných schůzkách (1x měsíčně), aby společně diskutovali o aktuálních výchovných i vzdělávacích problémech žáků.
- Samozřejmostí se stala **pravidelná setkávání metodika prevence s vyučujícími** (učící se skupina). Metodik zajišťuje metodickou, koordinační a poradenskou činnost v problematice prevence rizikového chování.
- V suterénu školy je k dispozici **schránka důvěry**. Zodpovědná za pravidelné vybírání je metodička prevence Mgr. N. Semerádová. Žáci jsou vedeni k tomu, aby zde nezanechávali anonymní dotazy, které lze jen stěží řešit. Vedle schránky důvěry visí štítek s informací, že škola má v závažných případech oznamovací povinnost.
- V podkroví školy je umístěna **nástěnka** pro preventivní působení. Zodpovědnost za ni má metodička prevence Mgr. N. Semerádová, ale na její přípravě se mohou podílet i žáci.
- Používáme bezpečnou komunikační platformu **Nenech to být**, díky které lze bojovat proti šikaně na naší škole.
- Pro žáky se specifickými vzdělávacími problémy vytváříme **plány pedagogické podpory** (PLPP) či **individuální vzdělávací plány** (letos jsou vypracovány pro 6 žáků). Pedagogičtí asistenti jsou zapotřebí ve pěti třídách, ve třídě s čínským žákem pomáhá i **školní asistentka**. Pro žáky s problémy v chování či zařazení do kolektivu vytváří metodik prevence **individuální výchovný plán** a společně s jejich zákonnými zástupci a třídními učiteli s nimi pracuje v rámci individuálních konzultací.
- Školu od září navštěvuje **21 žáků s odlišným mateřským jazykem** (20 ukrajinských žáků, jeden žák pochází z Číny). V každé třídě je několik **dojíždějících žáků** (celkem dojíždí 104 žáků, což je téměř 30% z celkového počtu) a také mnoho dětí z rozvedených manželství nebo z neúplných rodin. Výjimkou nejsou ani děti ze sociálně slabých rodin.

- Velmi úspěšně na naší škole funguje i **žákovský parlament**, jehož cílem je zapojení žáků do života školy. Žáci se učí lepším komunikačním dovednostem mezi sebou a ve vztahu k vyučujícím a všem dospělým, dále je jim nabízen prostor pro vyslovení názorů a námětů, které souvisí s naší školou. V Lanškrouně vznikl též městský parlament dětí, který nabízí nejen našim žákům možnost aktivně se zapojit do dění ve městě, umožňuje jim prosazovat zájmy týkající se života dětí v našem městě nebo je podporuje v pořádání akcí pro děti.
- Nezbytnou součástí chodu naší školy je též **školská rada**. Jedná se o orgán umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, pedagogickým pracovníkům a zřizovateli podílet se na správě školy.
- S přípravou a materiálním zabezpečením mnoha akcí pomáhá též **spolek RODO** (Rodiče pro Dobrák).
- Škola nabízí širokou škálu **volnočasových aktivit (kroužků)**, které jsou zaměřeny na smysluplné využívání volného času, včetně cílené prevence. Jedná se o taneční kroužek Sluníčko (3 oddělení), technický kroužek (3 oddělení), keramický kroužek (3 oddělení), florbal (1 oddělení) a přírodovědný kroužek (1 oddělení).

### 3. Stav školy z hlediska rizikového chování

Škola se nachází v regionu, který může být pro děti rizikový zejména z hlediska zneužívání návykových látek, neboť jejich dostupnost je zde poměrně snadná. Znepokojující je poměrně vysoký počet našich žáků, kteří jsou po skončení výuky běžně spatřováni s alkoholem či cigaretou v partě vrstevníků, popř. starších kamarádů. Vyrůstají z nich „dětí ulice“, neboť jim jejich rodiče nevěnují dostatečnou péči ani pozornost. Z těchto dětí se, bohužel, stávají žáci s výchovnými problémy, nízkým zájmem o vzdělání a následně bývají ohroženi školní neúspěšností.

Mezi žáky I. stupně se v posledních letech vyskytují především vztahové problémy.

Výjimkou není ani vzájemná agrese žáků (verbální i fyzická). Rozmnožilo se vulgární vyjadřování k sobě navzájem.

Na II. stupni přibývá úzkostných žáků, kteří vyhledávají pomoc školního psychologa. Častým fenoménem je skryté záškoláctví, tedy neschopnost zákonných zástupců nastavit svým dětem pravidla tak, aby mohla být splněna povinná školní docházka.

Setkáváme se i s rizikovým chováním našich žáků na sociálních sítích, které však neprobíhá na půdě školy, neboť máme používání mobilních telefonů z preventivních důvodů zakázáno.

## **4. Cíle programu**

### **A. Dlouhodobé cíle:**

- vést žáky ke správným postojům vůči zátěžím a problémům
- vést žáky k osobní zodpovědnosti
- vést žáky k sebepoznání, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznání sebe sama
- formovat odmítavý postoj žáků k rizikovému chování a tvořit zdravé společenské vztahy
- motivovat učitele k aktivnímu zapojení se do realizace preventivního programu ve svých hodinách
- zlepšovat spolupráci mezi rodinou a školou
- zlepšovat klima školy, navozovat atmosféru důvěry a vzájemného respektu mezi učiteli a žáky

### **B. Krátkodobé cíle:**

- zlepšovat efektivitu třídnických hodin
- nabízet kvalitní preventivní programy
- podporovat činnost žakovské samosprávy a žakovského parlamentu
- zkvalitňovat komunikaci a spolupráci s rodiči
- týmově řešit problémové situace
- průběžně informovat učitele o akcích zaměřených na prevenci, o možnostech sebevzdělávání v oblasti prevence
- motivovat žáky k aktivnímu trávení volného času

## **5. Specifická prevence**

### **A. Všeobecná primární prevence realizovaná v rámci ŠVP**

**Všeobecná primární prevence je realizována v rámci téměř všech vyučovacích předmětů, na 1. stupni nejvýrazněji v prvouce a přírodovědě, na 2. stupni ve výchově k občanství, dále pak v tělesné výchově, v hodinách přírodopisu, dějepisu, zeměpisu, chemie, a dokonce i českého jazyka (8. ročník – téma rasové problematiky a závislosti v literatuře). Její plnění zapisují jednotliví vyučující do formuláře v třídní knize. Metodik prevence pak vyhodnocuje, zda je časová dotace dostačující.**

### **1. - 3. ročník (prvouka, tělesná výchova)**

**Třídní učitel** usiluje o navozování příznivého psychosociálního klimatu ve škole, o včasné odhalování specifických poruch učení a chování či jiných postižení, vychovává k vhodnému využívání volného času po vyučování. Nezastupitelnou roli zde hraje práce **školní družiny**.

#### **Místo, kde žijeme**

- **škola** - bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace

#### **Člověk a jeho zdraví**

- **osobní bezpečí, krizové situace** – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích

- **přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví** – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku

- **návykové látky, závislosti a zdraví** - návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií

- **péče o zdraví – zdravý životní styl**, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; přenosné a nepřenositelné nemoci, drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena, činnosti ovlivňující zdraví

#### **Lidé kolem nás**

- **soužití lidí** – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie

- **rodina** – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny

- **chování lidí** – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování - ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům

- **právo a spravedlnost** – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy

#### **Činnosti ovlivňující zdraví**

- význam pohybu pro zdraví

- hygiena při TV- hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání nářadí a náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

#### **4. – 5. ročník (vlastivěda, přírodověda, tělesná výchova)**

**Třídní učitel** podněcuje všestranný rozvoj osobnosti dítěte, zvyšování sebevědomí žáků, umění sebehodnocení, vztah k sobě samému – sebeúcta, sebeláska, výchova k umění komunikovat, vztah k partě, ke kamarádům. Vysvětluje principy kamarádství, poučí o škodlivosti kouření, požívání alkoholu, drog. Vychovává k toleranci ve vztazích mezi lidmi, vede děti k vhodnému využívání volného času.

#### **Lidé kolem nás**

- soužití lidí, mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie - chování lidí, vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům - právo a spravedlnost, základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy - vlastnictví soukromé, veřejné, osobní, společné

#### **Člověk a jeho zdraví**

- **lidské tělo** - stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, biologické a psychické změny v dospívání, základy reprodukce, vývoj jedince
- **osobní bezpečí, krizové situace** – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- **přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví** – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- **návykové látky, závislosti a zdraví** - návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií



- **péče o zdraví** zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a uchování potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, přenosné a nepřenositelné nemoci, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena

### **Činnosti ovlivňující zdraví**

- význam pohybu pro zdraví  
- hygiena při TV- hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity  
- bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí a náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

### **6. ročník**

Prevence je realizována především v rámci výchovy k občanství a ICT, za plnění odpovídají vyučující těchto předmětů, nezastupitelnou roli však hraje také třídní učitel.

**Formování kolektivu** - vytváření norem třídy (i v rámci třídnických hodin), uvědomování si významu sociálních vztahů ve třídě, respektování přijatých pravidel soužití, vyjadřování a obhajování svého názoru

**Domov** - bezpečné prostředí domova, bezpečné chování (komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a rizikových situacích), pomoc v případě osobního nebo cizího ohrožení

**Rodina** - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, funkce rodiny, vztahy v rodině, rodinné problémy, úplná a neúplná rodina, náhradní rodinná péče, rodinný rozpočet

**Škola** - bezpečné prostředí ve škole, spolupráce lidí, vztahy mezi žáky, formy násilí (agresivita, šikana a další projevy násilí), komunikace se službami odborné pomoci (linky důvěry, krizová centra)

**Kulturní diference** – národnostní menšiny

**Bezpečnost při práci s digitálními technologiemi**

### **7. ročník**

Prevence je realizována především v rámci výchovy k občanství a ICT, za plnění odpovídají vyučující těchto předmětů.

**Masmédia** – vliv na utváření masové kultury a veřejného mínění na chování lidí), nebezpečí sociálních sítí

**Netolismus, kyberšikana**

**Dopravní výchova – rizikové chování v dopravě**

### **8. ročník**

Prevence je plněna v rámci výchovy k občanství, přírodopisu a tělesné výchovy, za plnění odpovídají vyučující těchto předmětů.

**Právo a spravedlnost** - lidská práva (základní lidská práva, práva dítěte, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, poškozování lidských práv, diskriminace), právní řád ČR (význam funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, právní norma, předpis, publikování právních předpisů), protiprávní jednání (pojem protiprávního jednání trestní postizitelnosti, postihy protiprávního jednání), právo v každodenním životě (člověk v právních vztazích, důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající)

**Člověk hledá společenství** - lidská setkání, podobnost a odlišnost lidí, přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, problémy lidské nesnášenlivosti, vztahy mezi lidmi (osobní a neosobní vztahy, přátelství, party, skupiny, láska), mezilidská komunikace a její projevy, lidská solidarita

**Člověk hledá sám sebe** - hledání smyslu lidského života (dobro, spokojenost, radost, odpovědnost, solidarita)

**Sexuální dospívání** a reprodukční zdraví, předčasná sexuální zkušenost, těhotenství a rodičovství mladistvých, poruchy pohlavní identity

**Ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami**, chronickým onemocněním a úrazy – bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy),

**Odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů** (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)

**Hodnota a podpora zdraví** (zdravý životní styl a péče o zdraví, poruchy příjmu potravy)

**Tělesná a duševní hygiena** – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví

**Stres a jeho vztah ke zdraví** (relaxační cvičení, způsoby vyrovnání se se stresem)

**Civilizační choroby** – zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče

## **9. ročník**

Prevence je realizována především v rámci výchovy k občanství a tělesné výchovy, za plnění odpovídají především vyučující těchto předmětů.

**Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence** - auto-destruktivní závislosti (zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem, návykové látky, bezpečnost v dopravě, trestná činnost, dopink ve sportu), skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita (šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, komunikace se službami odborné pomoci)

**Smysl společenství** - životní názor (víra, náboženství, náboženské sekty, svoboda a tolerance, závislost a samostatnost), manipulativní reklama a informace (reklamní vlivy, působení sekt)

### **B. Všeobecná primární prevence realizovaná školní psycholožkou**

**V 1. třídách** proběhne v říjnu **dvouhodinový adaptační program.**

**V 6. třídách** se během září uskuteční **adaptační dopolední bloky.**

Školní psycholožka je v úzkém kontaktu s třídními učiteli, v případě jejich zájmu realizuje ve třídách programy na posílení pozitivních vazeb mezi spolužáky (4x ročně).

### **C. Všeobecná primární prevence realizovaná organizací ACET ČR, z.s.**

**Časová dotace jednoho setkání jsou 2 - 3 vyučovací hodiny.**

4. A, B – Plavba po online moři
5. A, B – Říkat ano, říkat ne
6. A, B – Bolest – nemoc jménem šikana
7. A, B – Kult krásného těla
8. A, B – Přátelství a láska, popř. Když svět zešedne
9. A, B – Holokaust a předsudky

### **D. Spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Ústí nad Orlicí**

**Časová dotace jednoho setkání jsou 3 vyučovací hodiny.**

**a) selektivní primární prevence – 2. A, 4. A, 7. B (září 2024)**

**b) všeobecná primární prevence (objednávka vznikla na základě požadavků tř. učitelů)**

1. A, B – Stonožka (2. pololetí)
2. B – Stonožka

3. A, B – Stonožka
4. B – Líbí, nelíbí
5. A, B – Stonožka (1. pololetí), Bolí, nebolí (2. pololetí)
6. A, B – Krok za krokem (1. pololetí), Kybersvět (2. pololetí)
7. A, B – Ne návykovým látkám
8. A, B – Romeo, Julie a partnerství
9. A, B – Romeo, Julie a sex

### **E. Práce třídního učitele**

Vzhledem k narůstajícím vztahovým problémům téměř v každé třídě je potřeba na žáky působit především z každodenní pozice třídního učitele. Považujeme za důležité učit žáky toleranci, schopnosti vyjádřit svůj názor a přijmout i názor odlišný, volit správná slova ve vztahu k jiným lidem, projevat emoce, vést je k odpovědnosti za svou volbu, sdělení či chování. Práce se vztahy není jednoduchá, zato však smysluplná a s každým úspěšným krokem naplňující. Proto realizujeme **pravidelné komunitní kruhy s třídním učitelem** (během pondělní 1. vyučovací hodiny), **třídnické hodiny naplněné aktivitami pro podporu dobrých vztahů mezi žáky a projekt Dobrý skutek**, který si klade za cíl posílit pozitivní vztahy v rovině učitel – žák. Třídní učitel se se svojí třídou snaží během školního roku vykonat nějaký dobrý skutek. Může se jednat o jarní úklid přírody, pomoc seniorům, práci na školní zahradě, zkrášlení zpustošeného koutu v našem okolí, účast na charitativním běhu, pomoc při přípravě charitativního vánočního jarmarku atd. Každý okamžik, který spolu třída prožije, je posilující a přínosný. Evaluaci těchto dobrovolnických činností provádí průběžně třídní učitel se svými žáky, o výsledcích společného snažení informuje na pedagogických radách.

### **F. Další aktivity spojené s všeobecnou primární prevencí**

Pravidelně se účastníme filmového festivalu **Jeden svět**. Zajímavá diskuze po zhlédnutí vybraných dokumentů vede žáky k sebeuvědomění si potřeby kvalitních mezilidských vztahů.

Vybrané skupiny z osmých tříd se účastní soutěže **Právo pro každého**, která rozvíjí právní vědomí žáků.

## **6. Nespecifická prevence**

### **A. Akce podporující zdravý životní styl**

Nově jsme zavedli **dobrovolné, pravidelné společné ranní běhy** (každou středu od 7 – 7.30hod), které přispívají k budování fyzické i tělesné odolnosti a zároveň utužují dobré vztahy ve skupině lidí se stejným zájmem.

Další akce:

- sportovní akce (Běh do lanškrounské sjezdovky, přespolní běh v Kypuši, Atletické závody O pohár ZŠ Dobrovského, cyklistický kurz, lyžařský kurz, kurz bruslení a další)
- volnočasové aktivity nabízené školou (florbal, taneční kroužek)
- akce Pěšky do školy
- Lanškrounská kopa (zaznamenáváme výsledky žáků a učitelů a počítáme, kam bychom společně došli)

### **B. Společné akce žáků – rodičů - učitelů**

- Charitativní běh Dobráku
- Charitativní vánoční jarmark
- Pěšky do školy (piknik pro rodiče a děti v závěru týdne)
- Veselá zahrada (zábavné odpoledne pro děti a jejich rodiče)
- Besídka pro maminky ke Dni matek

## **7. Školní družina**

Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků, částečně také dohledu nad žáky.

Činnost družiny je určena přednostně pro žáky 1. - 3. tříd. Navštěvují ji i žáci, jejichž rodiče si přejí dohled nad svými dětmi během polední přestávky, popř. před začátkem vyučování.

Družina realizuje výchovně vzdělávací činnost mimo vyučování zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností; umožňuje žákům přípravu na vyučování.

## 8. Práce metodika prevence

Metodička prevence je od června 2019 **absolventkou studia pro výkon specializovaných činností – prevence sociálně patologických jevů.**

V přípravném týdnu (srpen 2024) se zúčastnila **dvoudenního semináře Vedení preventivních programů pro třídní kolektivy, Vedení intervenčních programů pro třídní kolektivy (v rozsahu 16hodin).**

Podle možností se účastní podzimního a jarního **dvoudenního setkání metodiků prevence v Bělči nad Orlicí**, které pořádá PPP v Ústí nad Orlicí.

V říjnu navštěvuje Krajskou konferenci primární prevence v Pardubicích.

Pravidelně se účastní **online schůzek** metodiků prevence (cca 5x ročně).

Využívá možností, které nabízí **weby věnované primární prevenci rizikového chování (např. prevence-info.cz a E-bezpečí.cz, centrumlocika.cz)**. Kromě užitečných příspěvků a materiálů má k dispozici preventivní filmy a manuály, které lze úspěšně použít při práci s třídním kolektivem. K nezbytnému samostudiu jí slouží také **časopis Prevence a časopis Školní poradenství v praxi.**

Na základě evaluace PP **vytváří nový preventivní program a objednává efektivní preventivní aktivity.**

Svolává a vede **pravidelné schůzky s třídními učiteli**, úzce s nimi spolupracuje, aby byla včas informována o problémech týkajících se rizikových jevů ve třídních kolektivech, a podporuje, aby se vytvářelo zdravé klima ve třídě i škole. Snaží se o vyhodnocování varovných signálů, jež jsou spojeny s projevy rizikového chování dětí a mládeže a poskytuje poradenskou činnost. **Vytváří individuální výchovné plány** pro žáky, kteří jsou ohroženi rizikovým chováním. S takovými žáky se setkává při pravidelných konzultacích.

Je odpovědná za pravidelné **vybírání schránky důvěry.**

O svých činnostech **vede pečlivou písemnou dokumentaci.**

## 9. Komunikace se zákonnými zástupci

Zákonní zástupci žáků využívají při komunikaci s učiteli **informační systém skolaonline.cz** a konzultační hodiny učitelů. Účastní se třídní schůzek, které mají dvakrát ročně podobu časově náročných, ale přínosných **triád**. Žáci mají možnost zhodnotit svoji školní práci před svými rodiči, což je učí objektivní sebereflexi. Od učitelů pak dostávají kvalifikovanou zpětnou vazbu.

Škola připravuje pro zákonné zástupce podle možností zajímavé besedy. Zákonní zástupci se aktivně zapojují do přípravy charitativních akcí školy.

## **10. Aktivity pro pedagogy**

- sledování nástěnky metodika prevence (u kabinetu metodika prevence)
- studium časopisu Školní poradenství v praxi (k dispozici ve sborovně)
- složka Metodických doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (k dispozici ve sborovně)
- kvalifikované hodnocení chování žáků na pedagogických radách a na schůzkách třídních učitelů s metodikem prevence, které se konají za účelem včasné detekce rizikového chování

## **11. Evaluace PP**

Metodik prevence celoročně sbírá podklady a vše si zakládá a zapisuje do deníku metodika prevence. Na konci školního roku metodik prevence vyplní výkaznictví preventivní aktivit a zpracuje zprávu, jejímž obsahem je vyhodnocení realizace Minimálního preventivního programu za daný školní rok. Závěrečná zpráva se předkládá vedení školy a je součástí výroční zprávy školy. Na základě této evaluace připravuje a obměňuje preventivní program na další školní rok.

## **12. Kontakty**

**Pedagogicko - psychologická poradna a SPC Ústí nad Orlicí**

**Královéhradecká 513**

**562 01 Ústí nad Orlicí**

**IČ: 708 47 142**

**tel.: 465 521 296**

**mobil: 776 611 695**

**E-mail: [info@pppuo.cz](mailto:info@pppuo.cz)**

Elokované pracoviště **Lanškroun**  
**budova ZŠ Dobrovského, č.p. 630**  
**563 01**

**ÚT, ST - dle objednaných klientů**

**Telefon: 777 914 459**

**Ing. Petr Kadlec, DiS.**

**Acet ČR, z.s.**

Čs., Armády 492, 537 01 Chrudim  
tel. 775 62 99 43

**SVP Alfa Svitavy**

Ředitelka: [Vlasta Pechancová](#)

Zástupkyně ředitelky: [Dana Krchová](#), pověřenec GDPR

Kontaktní tel.: 731 712 458

e-mail: [info@svpalfa.cz](mailto:info@svpalfa.cz)

datová schránka: qias89e

**MěÚ Lanškroun, nám. J. M. Marků 8, Lanškroun**  
**Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, kurátorka pro děti a mládež Mgr. Marika**  
**Tribulová**  
telefon: 465 385 268

**Městská policie, nám. J. M. Marků 12, Lanškroun**  
**Stanislav Popelář, velitel**  
telefon: 465 385 256, 723 114 561, tísňová linka 156

**PČR, obvodní odbor Lanškroun**  
**Dukelských hrdinů 423**  
telefon: 974 580 731

*Linky důvěry:*

**LINKA BEZPEČÍ – 116 111** (nové číslo, které je shodné pro dětské linky důvěry v celé Evropě, volání je zdarma z pevných i mobilních telefonů)  
[info@linkabezpeci.cz](mailto:info@linkabezpeci.cz)

**LINKA VZKAZ DOMŮ – 800 111 113** (Služba je určena mladým lidem do 18 let v případě, že byli vyhozeni z domova, utekli z domova či ústavu nebo se bojí vrátit domů.)  
[www.nasedite.cz](http://www.nasedite.cz)

**LINKA DŮVĚRY ÚSTÍ NAD ORLICÍ – 465 524 252**  
[napis@linkaduveryo.cz](mailto:napis@linkaduveryo.cz)

### **13. Legislativní rámec PP**

**Vybrané zákony vztahující se k prevenci:**

Zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Zákon č. 562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona

Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon 65/2017 Sb. - o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (ze dne 19. ledna 2017)



### **Metodická doporučení:**

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28) – 25 příloh.

## **14. Závěr**

Minimální preventivní program Základní školy Lanškroun, Dobrovského 630 je dokument, který byl zpracován s ohledem na cílovou skupinu žáků a vychází z potřeb a možností školy. Počítá se změnami, ke kterým během roku dochází, a bere je v úvahu.

Důležitým článkem procesu působení na žáky jsou pedagogové školy. Jejich cílem je vychovávat jedince, kteří budou mít schopnosti odolávat negativním nástrahám života, odmítat všechny formy destrukce a budou schopni rozvíjet své dovednosti.

Škola organizuje a podporuje akce, kterých se zúčastňuje většina žáků. Ty vedou ke zvyšování sociálních kompetencí, učí žáky komunikaci a spolupráci, mezilidským vztahům, asertivitě, toleranci i pěstování zdravého sebevědomí. Dále vedou k vytváření příznivého klimatu ve škole a vychovávají děti ke zdravému životnímu stylu.

### **Příloha č. 1 - Školní program proti šikanování**

**Vycházíme z** Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č. j. MŠMT 21291/2010-28) – viz aktualizovaná příloha č. 6. **Navazuje na** Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) **vydaný v r. 2016. Součástí jsou nejdůležitější informace z MP MŠMT 2016, aktualizované o nová zjištění a studie.**

### **Metody vyšetřování šikany:**

*A. Pro vyšetřování počáteční šikany:*

1. Odhad závažnosti a formy šikany.
2. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi.
3. Nalezení vhodných svědků.
4. Individuální rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
5. Zajištění ochrany obětem.
6. Předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:
  - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory
  - b) rozhovor s agresory
7. Realizace vhodné metody:
  - a) metoda usmíření
  - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)

8. Třídní hodina:
  - a) efekt metody usmíření
  - b) oznámení potrestání agresorů
9. Rozhovor s rodiči oběti.
10. Třídní schůzka.
11. Práce s celou třídou.

*B. Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:*

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračuje pomoc a podpora oběti.
5. Oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům.
6. Vlastní vyšetřování.
7. Náprava (metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny).

V závažnějších případech je nutné spolupracovat s pedagogickou-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

### **Výchovná opatření**

Dále pracujeme s agresorem. V případě potřeby lze zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče (SVP) nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Výchovná opatření pro potrestání agresorů:

1. napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
2. snížená známka z chování
3. převedení do jiné třídy

V mimořádných případech ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně dobrovolný pobyt žáka v diagnostickém ústavu.

Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte (OSPOD) k zahájení práce s rodinou.

## **Příloha č. 2 – Krizový plán řešení šikany**

### **Definice školního šikanování**

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. S narůstající tendencí se může realizovat i prostřednictvím elektronických médií, jedná se o tzv. kyberšikanu. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků.

Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

**V případě agresivního chování žáků nebo při podezření na šikanu postupuje naše škola takto:**

1. Všichni pracovníci školy (pedagogičtí i nepedagogičtí) jsou vnímaví k agresivnímu chování žáků mezi sebou.
2. V případě podezření na agresivní chování žáků či šikanu oznámí jakýkoliv pracovník školy tuto skutečnost třídnímu učiteli žáka, ten s ostatními pedagogy monitoruje chování žáků a následně informuje o svém pozorování školní pedagogické pracoviště:

### **Školní pedagogické pracoviště (ŠPP)**

**Ředitelka školy: Mgr. Pavel Resler**

**zástupce ředitele: Mgr. Naděžda Semerádová**

**Školní metodik prevence: Mgr. Naděžda Semerádová (2. stupeň), Mgr. Martina Látrová (1. stupeň)**

**Výchovný poradce: Mgr. Eva Suldořská (1. stupeň), Mgr. Daniela Krátká (2. stupeň)**

**Školní psycholožka: Mgr. Karolína Dobšíčková**

3. Třídní učitel se ve spolupráci s ostatními učiteli pokusí diskrétně nalézt vhodné svědky.
4. Třídní učitel ve spolupráci se ŠPP provede individuální, případně konfrontační **rozhovory se svědky**, nikoli však konfrontaci obětí a agresorů. **Udělá stručný zápis a nechá ho svědky podepsat.**
5. Třídní učitel se spojí se zákonnými zástupci případné oběti a konzultuje s nimi znaky možné šikany, agresivního chování. Vyslechne ve spolupráci se ŠPP oběť, zaručí jí diskrétnost a důvěrnost poskytnutých informací. Provede zápis a nechá ho zúčastněnými podepsat. Zákonným zástupcům oběti nebo oběti nabídne psychoterapeutickou péči v PPP či v jiném poradenském pracovišti.
6. ŠPP provede rozhovor s agresorem, provede stručný zápis. U rozhovoru jsou vždy přítomni dva členové ŠPP. **Výslech agresora by měl být pro něj překvapením.** Jde-li o více pachatelů, je nutné soustředit se na rozpory ve výpovědích. O každé výpovědi **musí být pořízen zápis s podpisy zúčastněných (viz Záznam o jednání se žákem).**
7. Třídní učitel informuje o postupu šetření zákonné zástupce agresora. Následně je svolána výchovná komise za přítomnosti třídního učitele, zástupců ŠPP, vedení školy, agresora a jeho zákonných zástupců. Z jednání je pořízen **Zápis o pohovoru s rodiči**. Agresor musí být potrestán, druh výchovného opatření bude záviset na tom, zda se jedná o první případ nebo opakující se záležitost.
8. Teprve po všech výše jmenovaných krocích rozebere třídní učitel (případně ve spolupráci se ŠPP) situaci ve třídě, oznámí přijatá výchovná opatření.
9. Třídní učitel i ostatní vyučující sledují dál situaci ve třídě.
10. Je vhodné zrealizovat program selektivní primární prevence, tedy „vyléčení nemocné třídy“.
11. Došlo-li k závažnějšímu případu šikanování či agresivního chování žáků, oznámí tuto skutečnost ředitel školy Policii ČR.

**Při řešení pokročilé šikany s neobvyklou formou je nutný následující postup:**

1. Překonání prvotního šoku.
2. Kterýkoli pracovník školy, který by se stal svědkem pokročilé šikany s neobvyklou formou, okamžitě zasáhne a chrání oběť.
3. Bezprostřední záchrana oběti. Odvést oběť okamžitě ze třídy.

4. Ihned se vrátit zpět do třídy nebo do ní poslat jiného pedagoga (zabránění domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi). Zalarmovat další pedagogy a s vedením školy se domluvit na spolupráci a postupu při vyšetřování – i za cenu přerušování výuky.
  5. Pokračovat v pomoci a podpoře oběti (dát oběti napít, zajistit lékařské vyšetření). Po návratu od lékaře nepouštět oběť zpět do třídy. "
  6. Kontaktovat zákonné zástupce oběti – při rozhovoru s nimi se vyvarovat slovu šikana, lépe je používat trápené nebo ubližované dítě. Hovořit s nimi „na rovinu“. Ujistit je, že se konflikt řeší. Dohodnout se, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost dítěte (nejlépe nechat doma).
  7. Ředitel školy tuto skutečnost nahlásí na Policii ČR.
  8. Následuje vlastní vyšetřování.
  9. Účastní-li se šikanování většina problémové skupiny, šetření provede odborník – specialista na problematiku šikanování (z PPP, střediska výchovné péče, apod.), kterého pozve ředitel školy.
  10. Třídní učitel věc oznámí zákonným zástupcům oběti i agresora. Zákonným zástupcům oběti nabídne odbornou péči v PPP nebo jiném poradenském zařízení. Zákonným zástupcům agresora oznámí, jaké výchovné opatření vůči jejich dítěti bude použito. O průběhu jednání provede stručný zápis.
- Při řešení případů šikany škola spolupracuje s institucemi a odborníky:
- a) v resortu školství: PPP, Pedagogicko-psychologická poradna v Ústí nad Orlicí, Středisko výchovné Péče (SVP) MIMOZA v Ústí nad Orlicí, Středisko výchovné péče (SVP) ALFA Svitavy
  - b) v resortu zdravotnictví pediatri a odborní lékaři
  - c) v resortu sociální péče: MěÚ Lanškroun, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, příp. přímo s kurátory pro mládež Policie ČR (dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu)

### **Příloha č. 3 - Postup při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevence a postihy záškoláctví**

*Vycházíme z metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, č. j. 10 194/2002-14 a z přílohy č. 11 Záškoláctví).*

- A. Dobu a způsob uvolnění žáka ze školního vyučování stanoví školní řád.
- B. Školní docházku žáků své třídy eviduje třídní učitel.
- C. Na prevenci záškoláctví se podílí třídní učitel, výchovný poradce a školní metodik prevence ve spolupráci s ostatními učiteli a zákonnými zástupci žáka.
- D. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti informuje třídní učitel metodika prevence, který tyto údaje vyhodnocuje. Neomluvenou absenci do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce nebo zletilý žák pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho absence a upozorní na povinnost stanovenou zákonem. Provede zápis z pohovoru, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem nebo zletilým žákem.
- E. Při počtu neomluvených hodin nad 10 hodin svolává ředitel školy výchovnou komisi. Pozvání zákonných zástupců na jednání této komise se provádí doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech jednání komise se provede zápis.
- F. V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu.
- G. V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci pravomocným rozhodnutím správního orgánu postižení pro přestupek podle ustanovení zákona, je třeba postoupit v pořadí již druhé hlášení o zanedbání školní docházky

Policii ČR, kde bude případ řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže.

#### **Příloha č. 4 - Postup v případě výskytu zneužívání návykových látek ve škole**

*Vycházíme ze zákona 65/2017 Sb. - o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek ze dne 19. ledna 2017. Přínosnými je pro nás aktualizované přílohy č. 1 (Návykové látky), č. 4 (Alkohol), č. 13 (Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky).*

**V případě podezření**, že žák užívá návykové látky, škola (výchovný poradce, třídní učitel, školní metodik) provede dle svých odborných možností a komunikativních dovedností diskretní setkání, pohovor s dítětem (dítěti lze doporučit rozhovor s odborníkem - PPP, zdravotní zařízení, linka důvěry).

**Při důvodném podezření** škola kontaktuje rodiče, popřípadě zákonné zástupce a upozorní je na postup školy v případě akutního ohrožení po požití drogy, možného vzniku návyku a následného zdravotního poškození.

**Při negativní reakci rodičů** a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, kontaktuje třídní učitel nebo metodik prevence sociální odbor.

V akutním případě, po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole, nebo v případě, že je žák prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování, ředitel školy:

- 1) kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí rodiče (zákonného zástupce)
- 2) uvědomí okresního metodika prevence při PPP.

V případě dealerství nebo podezření na porušení zákona (ohrožení mravní výchovy nebo zanedbání povinné péče)

- 3) uvědomí oddělení péče o dítě, oddělení sociální prevence sociálního odboru
- 4) oznámí vše policii.

